

Rapport 2021:7

Statsministerkandidaternas image
1988-2018

Henrik Oscarsson
Sören Holmberg

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2021.12.20

www.gu.se/valforskningsprogrammet

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför Valforskningsprogrammet empiriska undersökningar om den svenska demokratins tillstånd och utveckling. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till samhällets kunskapsförsörjning på demokratiområdet. Målsättningen är att sprida fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The SNES Program Report Series

Since the 1950s, Swedish National Election Studies Program conducts empirical research on the condition and development of the Swedish democracy. The Report Series is one of our main publication outlets. The aim is to publish facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Party abbreviations

V= Left Party

S= Social Democratic Party

C= Center Party

L= The Liberals

M= Conservative Party

KD= Christian Democratic Party

MP= Swedish Green Party

SD= Sweden Democrats

FI= Feminist Initiative

Citering:

Oscarsson, Henrik & Sören Holmberg (2021). Statsministerkandidaternas image 1988-2018. Valforskningsprogrammets rapportserie 2021:7. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Redaktör för arbetsrapportserien:

Henrik Ekengren Oscarsson

Statsministerkandidaternas image 1988–2018

HENRIK OSCARSSON
SÖREN HOLMBERG

Sammanfattning

Under lång tid har två tydliga regeringsalternativ stått mot varandra i svenska riksdagsval. Det har varit uppenbart för väljarna att någon av partiledarna för de två största partierna – Socialdemokraterna och Moderaterna – kommer att bli vald till regeringschef efter valet. Valrörelserna har ibland kallats för ett 'tvåkejsarslag', inte sällan har valrörelserna kallats för amerikaniserade. Tv-sända dueller mellan de två statsministerkandidaterna har varit ett återkommande inslag. Så var det även i 2018 års valrörelse när Stefan Löfven duellerade mot Ulf Kristersson.

Sedan 1988 genomförs mätningar av väljarnas bedömningar av statsministerkandidaternas ledaregenskaper. Inspirerade av internationella väljarstudier från mer kandidatorienterade politiska system har vi systematisktbett väljarna värdera i vilken utsträckning egenskaper som kunnig, pålitlig, inspirerande och sympatisk passar in på de två största partiernas ledare. I den här rapporten sammanställs resultaten på ett jämförbart sett för perioden 1988-2018. Vi redovisar också vilka typer av egenskaper som har haft störst samvariation med svenska väljares partiledarsympatier, partisympatier och parti-val.

Abstract

For a long time, two government coalitions have run against each other in Swedish general elections. To most voters, it has been obvious that the leaders of the two largest parties are candidates for Prime Minister. A prime time duel between the two leaders has been a natural part of the media election coverage. This was the case also in the most recent election in 2018.

Since 1988, and with inspiration from election studies conducted in more candidate centered political systems, SNES ask voters to what extent the two candidates for Prime Minister match with descriptions such as knowledgeable, reliable, inspiring and sympathetic. In this report we present descriptive results for the period 1988-2018 and analyses of how leader traits have covaried with Swedish voters' leader evaluations, party evaluations as well as party choice.

Partiledarnas image¹

Den internationella forskningen om olika ledares image fokuserar på människors perceptioner av vad som utmärker en ledare. Människors subjektiva uppfattningar är i fokus, inte ledarnas ”objektiva” egenskaper. Fyra huvudsakliga slags egenskaper brukar särskiljas – integritet (pålitlig, hederlig, sympatisk), effektivitet (ledarförmåga, inspirerande, få saker gjorda), medkänsla/empati (veta hur vanligt folk har det, bry sig om) och kompetens (kunnighet, erfarenhet). Såväl amerikansk som svensk forskning visar att det i första hand är de två förstnämnda egenskaperna – uppfattad integritet och effektivitet – tenderar att vara starkast kopplade till en ledares grad av popularitet (Esaïsson 1985, 1990, 1995; Miller & Shanks 1996; Ohr and Oscarsson 2011). Att uppfattas som kompetent respektive empatisk tenderar att ha svagare samband med olika ledares popularitet.

I den här rapporten ger vi en komplett redovisning av Valforskningsprogrammets mätningar av statsministerkandidaternas image, det vill säga i vilken grad väljarna i Sverige har uppfattat att ledarna för Socialdemokraterna och Moderaterna passat in på en handfull politiskt relevanta egenskaper. Vi beskriver vilka egenskaper väljarna har tillskrivit svenska statsministerkandidater under perioden. Ledarna är åtta till antalet: Ingvar Carlsson, Carl Bildt, Göran Persson, Bo Lundgren, Mona Sahlin, Fredrik Reinfeldt, Stefan Löfven och Ulf Kristersson. Vi avslutar med en samlad analys av vilka egenskaper som varit viktigast för att förklara partiledarpopularitet och partival i Sverige under den senaste trettioårsperioden 1988–2018. Vi börjar dock med närstudera väljarnas bild av statsministerkandidaterna i det senaste riksdagsvalet 2018.

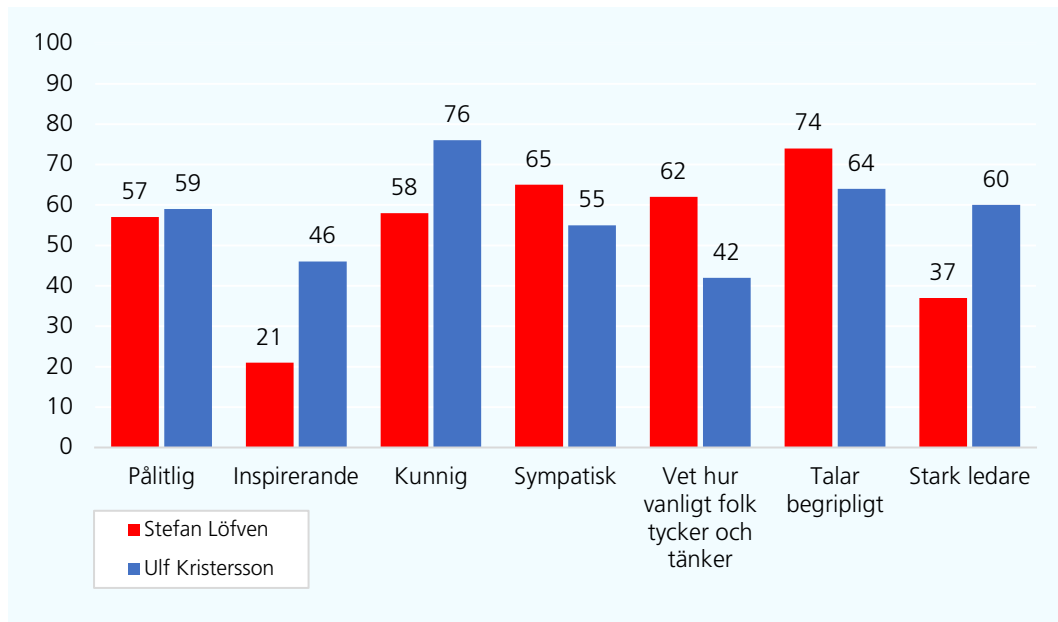
Kristersson är mer kunnig och Löfven mer begriplig

I Valundersökningen 2018 mätte vi två partiledares image – Stefan Löfvens (S) och Ulf Kristerssons (M). Sammanlagt sju olika egenskaper ingår i studien där svarspersonerna ombeds att ange i vilken utsträckning de tycker att de olika egenskaperna stämmer in på de båda partiledarna. Det finns inte utrymme att fråga om alla partiledare, därför är undersökningen begränsad till de två statsministerkandidaterna. Frågan uppfattas inte som svår av undersökningspersonerna. Andelen vet ej-svar är begränsad till 2-3 procent för de olika egenskaperna för Löfven och omkring fem procent för Kristersson.

I figurerna 1 och 2 redovisas väljarnas uppfattningar om de två statsministerkandidater som stod mot varandra inför 2018 års val. Resultaten visar att Stefan Löfven och Ulf Kristersson uppfattades som lika pålitliga av väljarna inför valet 2018. Ledarnas egenskapsprofiler är i övrigt tydligt olika i väljarnas ögon. Löfven uppfattades mer folklig, sympatisk och begriplig än Ulf Kristersson. Omvänt uppfattade väljarna Kristersson som mer kunnig och inspirerande än Löfven. Även när det gäller egenskapen *stark ledare* var Kristersson bäst: sex av tio väljare uppfattade att egenskapen stämde in på M-ledaren (60 procent). Motsvarande andel för Löfven var endast 37 procent.

¹ Denna rapport är en omarbetad och utvidgad version av ett avsnitt i kapitlet ”Partiledarnas betydelse” i boken *Svenska väljare* (Oscarsson & Holmberg, 2016).

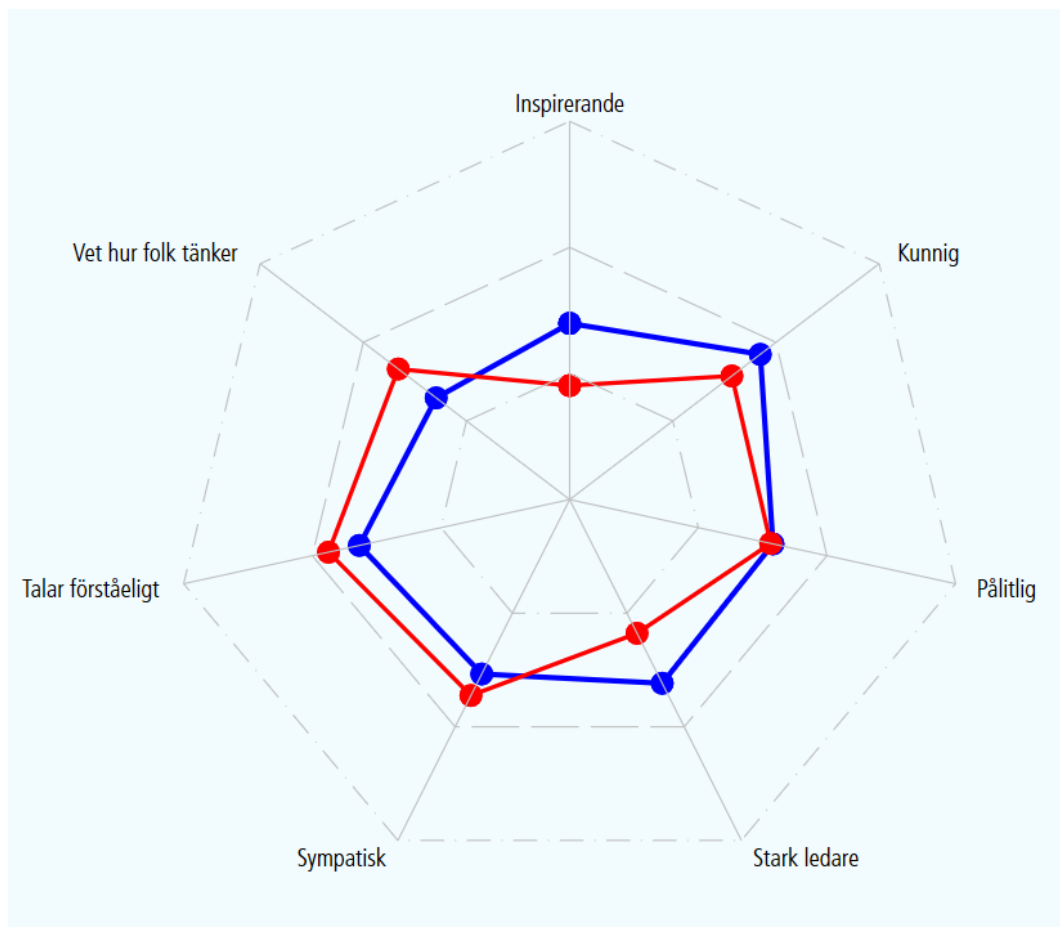
Figur 1 Andel väljare som anser att Stefan Löfven och Ulf Kristersson stämmer in på sju olika beskrivningar, 2018 (procent).
Party leader image for Social Democratic leader Stefan Löfven and Moderate leader Ulf Kristersson, 2018 (per cent).

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningen 2018, förvalsstudien.

Kommentar: Enkätfrågan i Valundersökningen 2018 löd: "På nedanstående lista finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledarna. Hur bra tycker du att de stämmer in på Stefan Löfven och Ulf Kristersson? (Vi tar bara upp partiledarna för Socialdemokraterna och Moderaterna?" Svartalternativen är: stämmer mycket bra, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer mycket dåligt. Staplarna visar andelen som ansåg att beskrivningen "stämmer mycket bra" eller "stämmer ganska bra" in på Stefan Löfven respektive på Ulf Kristersson. Antalet svarande 2018 är som minst 1 450. Se appendix för fullständiga svarsfördelningar.

Figur 2 Väljarnas bedömningar av i vilken utsträckning Stefan Löfven och Ulf Kristersson stämmer in på sju olika beskrivningar, 2018 (medeltal).
Party leader image for Social Democratic leader Stefan Löfven and Moderate leader Ulf Kristersson, 2018 (means).

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningen 2018, förvalsstudien.

Kommentar: Spindeldiagrammet jämför Kristersson och Löfvens genomsnittliga poäng för sju olika egenskaper längs en skala normerad mellan 0 (stämmer mycket dåligt) och 3 (stämmer mycket bra). Kristerssons medeltal är utmärkta med blå färg och Löfvens medeltal med röd färg.

Löfven och Kristersson i historiens ljus

När man granskar resultaten för Löfven och Kristersson i historiens ljus bör man ha i åtanke att utfallet när det gäller egenskaperna ”pålitlig” och ”sympatisk” respektive ”inspirerande” är de som historiskt har betalat sig bäst när det kommer till popularitet. Det är de egenskaper som tenderar att uppvisa de starkaste sambanden med ledarnas grad av popularitet. Övriga egenskaper är något svagare kopplade till hur uppskattade partiledarna är.

Procentsiffrorna i tabell 1 visar andelen svarspersoner som anger att de olika egenskaperna stämmer mycket eller ganska bra in på de olika partiledarna. Vi utgår ifrån att det är positivt för en ledare att uppfattas att ha våra sju olika egenskaper. Det visar sig att den egenskap som mest förknippas med våra statsministerkandidater är *kunnig* med ett genomsnitt för stämmer bra på hela 87 procent. Egenskapen talar begripligt tycker också de flesta svenskar att kandidaterna gör (snitt 78 procent). Men som resultaten i tabell 1 också visar anser färre väljare att de tre egenskaper som är starkast kopplade till popularitet är något som partiledarna besitter – *pålitlig* 66 procent, *sympatisk* 59 procent och, kanske mest uppseendeväckande, *inspirerande* med låga 41 procent. Anmärkningsvärt är även det svaga resultatet för egenskapen vet hur vanligt folk tycker och tänker (snitt 49 procent).²

Vi kommenterar här särskilt de två senaste valens kamp mellan statsministerkandidaterna för Socialdemokraterna och Moderaterna. Vid valet 2014 hade Fredrik Reinfeldt (M) och Stefan Löfven (S) någorlunda jämnstarka profiler. Fredrik Reinfeldt får bättre resultat för tre egenskaper (inspirerande, kunnig, stark ledare) medan Stefan Löfven vinner övriga fyra (pålitlig, sympatisk, vet hur vanligt folk tänker, talar begripligt). Störst skillnad är det mellan dem när det gäller egenskapen ”vet hur vanligt folk tänker” där Löfven har mycket starkare siffror än Reinfeldt – hela 89 procent mot enbart 44 procent. Stefan Löfven uppfattas som mer folklig än Fredrik Reinfeldt. En annan egenskap som också skiljer dem relativt mycket åt är ”stark ledare” där Reinfeldt ses som starkare än Löfven, 89 procent mot 65 procent. Den summerade genomsnittliga skillnaden för Reinfeldt kontra Löfven när det gäller att förknippas med de sju egenskaperna är 7 procentenheter till Löfvens fördel. En så liten skillnad hade vi fram till 2018 bara uppmätt en gång tidigare. Det var i valet 1991 då Ingvar Carlsson (S) vann imagekampen med 7 enheter över Carl Bildt (M). Den största imageövertikt vi mätt är i valet 2010 då Fredrik Reinfeldt vinner över Mona Sahlin (S) med hela 24 procentenheter.

Vid valet 2018 är det betydligt jämnare mellan statsministerkandidaterna. Då är det Ulf Kristersson (M) som mycket knappt – endast 4 procentenheter – vinner imagekampen över Stefan Löfven (S). Kristersson bedömdes som klart mer inspirerande och kunnig än Löfven, och uppfattades dessutom i högre utsträckning som en stark ledare (jfr även figur 1).

² En faktor som kan ha bidragit till de förhållandevis låga resultaten för Stefan Löfven och Ulf Kristersson i mätningen 2018 är att Valundersökningen 2018 för första gången genomfördes som en renodlad enkätstudie. Vi vet av erfarenhet att enkätundersökningar jämfört med intervjuundersökningar brukar ge upphov till något mindre positiva resultat när det gäller väljares evalueringar av ledare och kandidater.

Tabell 1 Partiledarimage – andel personer som anser att ett antal egenskaper stämmer bra in på åtta statsministerkandidater 1988-2018 (procent)
Party leader image for eight party leaders 1988-2018 (per cent).

	Ingvar Carlsson		Göran Persson		Mona Sahlin	Carl Bildt		Bo Lundgren	Fredrik Reinfeldt		Stefan Löfven		Ulf Kristersson				
Egenskap	'88	'91	'98	'02	'06	'10	'14	'18	'88	'91	'98	'02	'06	'10	'14	'18	1988-2018
Pålitlig	70	65	51	70	61	51	49	62	75	57	78	84	74	86	57	59	66
Inspirerande	41	27	23	38	31	31	30	45	61	23	74	66	54	40	21	46	41
Kunnig	94	92	84	93	93	75	84	91	97	89	94	97	94	87	58	76	87
Sympatisk	-	67*	39	59	46	53	-	44*	52	45	77	76	62	82	65	55	59
Vet hur vanligt folk tycker och tänker	72	59	41	54	49	61	25	32	32	28	52	48	44	89	62	42	49
Talar begripligt	-	-	-	85	83	83	-	-	-	55	84	81	75	91	74	64	78
Stark ledare	-	-	-	88	86	26	-	-	-	37	90	94	89	65	37	60	67
Genomsnitt alla egenskaper	69	62	48	70	64	54	47	55	63	48	78	78	70	77	53	57	62

Kommentar: Intervjufrågan löd: "På det här kortet finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledare och partier. Jag skulle vilja att Du talar om hur bra Du tycker att vart och ett av dem stämmer in på..." I Valundersökningarna 1988, 1991, 2014 och 2018 frågade vi enbart om partiledare, inte partier. Svarsalternativen är: stämmer mycket bra, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer mycket dåligt. Resultaten anger personer som svarade stämmer mycket eller ganska bra. Svarspersoner som ej besvarat frågorna (=oftast färre än 5 procent) ingår inte i procentbasen. En *) indikerar att resultatet hämtats från en SOM-undersökning. Övriga resultat kommer från Valundersökningarnas förvalsstudier respektive valår.

Det finns stor mellanvalsvariation i väljarnas bedömningar av politiska ledare. Paradexemplet är Göran Persson som bedömdes relativt svagt 1998, klart starkare 2002 och sedan svagare igen 2006. Även Fredrik Reinfeldts imagesiffror varierar från val till val. De år 2014 är något svagare för alla egenskaper jämfört med tidigare mätningar 2006 och 2010. Speciellt tappar Reinfeldt när det gäller egenskaperna *sympatisk* och *inspirerande*. Resultaten stämmer väl in på vad vi vet från andra mätningar av partiledarpopularitet – att Reinfeldts popularitet minskar något i valet 2014.

Om vi jämför genomsnittlig imagestyrka för de åtta statsministerkandidater vi mätt sedan 1988 uppvisar Fredrik Reinfeldt fortfarande det bästa resultatet. Hans genomsnitt för de egenskaper vi har mätt är 78 procent både 2006 och 2010, men något lägre 2014, 70 procent. Stefan Löfven 2014 är nära Reinfeldts starka resultat. Han har genomsnittsresultatet 77 procent 2014 men endast 53 procent i valet 2018.

Göran Persson i valet 2002 uppnår 70 procent, dock bara 48 procent i valet 1998. Ingvar Carlsson starkaste resultat är ett snitt på 69 procent år 1988. Carl Bildt kommer in på plats fem med snittet 63 procent i hans sista val 1998. När han började 1988 hade Bildt endast genomsnittet 47 procent – det sämsta vi hittills uppmätt i någon Valundersökning. Mona Sahlin uppnår ett medeltal på 54 procent i hennes enda statsministerval 2010. Bo Lundgren fick också bara statsministerchansen en gång 2002 och då fick han ett imagesnitt på 48 procent – det lägsta maxvärdet för någon av våra åtta statsministerkandidater.

Valundersökningarnas samling av imagemätningar bekräftar att det fortfarande är Fredrik Reinfeldt som är den totalt sett mest populära partiledare vi mätt. Sympatimätningarna går tillbaka ända till valet 1979 (jfr Falk & Oscarsson, 2018). Han är den

partiledare/statsministerkandidat som hittills uppfattats ha den mest positiva imagen, speciellt när det gäller så centrala egenskaper som att ses som *inspirerande* (74 procent 2006) och som en *stark ledare* (94 procent 2010). I historiens ljus gjorde både Kristersson som Löfven en relativt blek prestation i samband med valet 2018.

Vilka egenskaper är viktiga för ledarpopularitet och partival?

Med ytterligare en mätning av partiledarimage från Valundersökningen 2018 har vi passat på att genomföra en förnyad kartläggning av vilka egenskaper som under hela undersökningsperioden har haft störst samvariation med väljarnas samlade bedömningar av statsministerkandidaterna och om någon av egenskaperna har några effekter på väljarnas benägenhet att stödja partiet i val. Korrelationsmatriser och resultat från regressionsanalyser redovisas i detalj i rapportens appendix. I sammanfattning kan vi dra fyra slutsatser.

För det första visar resultaten att det råder stark samvariation mellan de bedömningar väljarna gör av ledarnas egenskaper (se tabell A.4). Ledare som värderas högt på en dimension, t ex *sympatisk*, tenderar inte oväntat att värderas högt även på andra dimensioner, som t ex *inspirerande*. Under perioden har värderingar av S-ledare för de sju egenskaperna korrelerat mellan $r=.24$ och $r=.60$. Motsvarande spann för M-ledare är $r=.37$ och $r=.63$. De olika egenskaperna kan med framgång användas tillsammans i ett additivt index för partiledarimage (Cronbachs alfa $=.85$ respektive $.86$; Loevingers $H=.52$ respektive $.60$). Dessa index korrelerar högt med de mätningar av partiledarpopularitet längs en ogillar-gillarskala som brukar finnas med i Valundersökningarna ($r=.75$ respektive $.73$). Om inte annat betyder det att det tycks vara egenskaper som är relevanta för väljarnas samlade bedömningar av partiledare i allmänhet och statsministerkandidater i synnerhet.

För det andra bekräftar regressionsanalyser (tabell A.4) att egenskaperna pålitlig, sympatisk och inspirerande totalt sett har haft de starkaste direkteffekterna på ledarpopularitet. Det gäller för såväl Socialdemokratiska som Moderata kandidater. För S-ledare har pålitlig, sympatisk och inspirerande haft starkast effekt, för M-ledare är det samma egenskaper på topp tre men i annan ordning: pålitlig, inspirerande, sympatisk. Egenskapen folklighet – att veta hur vanligt folk tycker och tänker tycks spela något mindre roll framför allt för M-ledare. Att tala så vanligt folk förstår är en egenskap som väger lätt i väljarnas bedömningar av ledarpopularitet. Effekterna av att uppfattas vara *stark ledare* och *kunnig* är något större för M-ledare än S-ledare.

För det tredje visar analyserna att det finns stora variationer mellan ledare och mellan valår när det gäller vilka egenskaper som väger tyngst in när väljarna bedömer statsministerkandidaterna. Pålitlighet har konsistent starkast effekter för samtliga ledare och valår med tre undantag, bedömningarna av Carl Bildt 1991, Göran Persson 1998 och Fredrik Reinfeldt. I samtliga fall är det egenskapen *inspirerande* som utmanar om förstaplatsen. I övrigt visar våra 16 fall av ledare/valår att ingredienserna som bygger ledarsympatier kan bestå av lite av varje när det gäller egenskaper.

Den fjärde slutsatsen handlar om betydelsen av egenskaperna när det gäller valet av parti. Vi tar oss ett steg längre fram i en tänkt kausalkedja. Här visar analyserna dramatiskt annorlunda resultat för S-ledare än för M-ledare. För Socialdemokraternas framgångar vid valurnorna är det tre egenskaper som överlever någotsånär intakta i mycket hårt kontrollerade regressionsmodeller där antingen parti- eller ledarpopularitet ingår (se tabell A.5): pålitlig, inspirerande och kunnig. Allt annat lika tenderar variationerna i bedömningar av dessa tre egenskaper ha en självständig under ungefär lika stark effekt på benägenheten att rösta på Socialdemokraterna. För Moderaternas del släcks de flesta direkteffekter av ledarimage ut i en starkt kontrollerad modell, särskilt när bedömningar av partiet finns med. I en modell med bara ledaregenskaper och ledarpopularitet är det egenskaperna *pålitlig* och *vet hur vanligt folk tycker och tänker* som adderar lite förklaringskraft till modellerna. Intressant att notera är att egenskapen sympatisk som var vik-

tig för allmän partiledarpopularitet inte längre har samma framskjutna plats när det gäller valet av parti. Att uppfattas som sympatisk bidrar till generell popularitet men numera inte till att vinna fler röster.

Även om resultaten för vilka egenskaper som är viktigast spretar åt lite olika håll för olika ledare, tidsperioder och partier är *pålitlighet* totalt sett den egenskap som i störst utsträckning påverkar om en statsministerkandidat blir populär eller impopulär eller om hen kan dra väljare till sitt parti eller inte. Att uppfattas som pålitlig i så stora väljargrupper som möjligt är en tydlig framgångsfaktor, och omvänt, att inte uppfattas som pålitlig har definitivt potential att skada möjligheterna till väljarvinster. Ingen huvudregel utan undantag, dock. I det senaste valet 2018 hade väljarnas bedömningar av Löfven och Kristersson på egenskapen *pålitlig* inte starkast direkt påverkan på röstnings sannolikheterna, utan istället egenskaper som *inspirerande* och *vet hur folk tycker och tänker*.

Referenser och vidareläsning

Andersson, Dennis & Oscarsson, Henrik (2018) Kända och populära partiledare i Ulrika Andersson, Anders Carlander, Elina Lindgren & Maria Oskarson [Red] Sprickor i fasaden. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Barisione, Mauro (2009). "So, What Difference Do Leaders Make? Candidates' Images and the "Conditionality" of Leader Effects on Voting." *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 19(4): 473-500.

Costa, Patrício & Frederico Ferreira Da Silva (2015). "The Impact of Voter Evaluations of Leaders' Traits on Voting Behaviour: Evidence from Seven European Countries." *West European Politics* 38(6): 1226-1250.

Curtice, John & Sören Holmberg 2005. "Party leaders and party choice". In *The European Voter*, Edited by: Thomassen, J. 235–253. Oxford: Oxford University Press.

Esaiasson, Peter (1985). Partiledarna inför väljarna. Partiledarnas popularitet och betydelse för valresultatet. Statsvetenskapliga institutionen. Göteborgs universitet, Göteborgs universitet.

Esaiasson, Peter (1990). Folket tycker om partiledarna. I Gilljam, Mikael & Sören Holmberg, Red. (1990). Rött, Blått, Grönt. En bok om 1988 års riksdagsval. Stockholm, Bonniers: 164-185.

Esaiasson, Peter (1995). Mosiga Mona och andra historier. I Holmberg, Sören & Lennart Weibull, Red. (1995). *Det gamla riket*. Göteborgs universitet, SOM-institutet. 99-110.

Falk, Elisabeth & Henrik Oscarsson (2018). Svenska folkets önskeregering och önskestatsminister. Sprickor i fasaden. U. Andersson, J. Martinsson, M. Oskarson and B. Rönnerstrand. Göteborgs universitet, SOM-institutet.

Gilljam, Mikael (1987). Partiledareffekter. I Holmberg, Sören & Mikael Gilljam (1987) *Väljare och val i Sverige*. Stockholm, Bonnier: 328 (328).

Holmberg, Sören (2012). Populära och mindre populära partiledare. I Weibull, Lennart Henrik Oscarsson & Annika Bergström [Red] *I framtidens skugga*. Göteborgs universitet, SOM-institutet.

Miller, Warren E och Merrill J Shanks 1996. *The New American Voter*. Cambridge, Harvard University Press.

Ohr, Dieter & Henrik Oscarsson (2013). Leader Traits, Leader Image and Vote Choice. In Aarts, C, A. Blais and H. Schmitt [Eds] *Leaders and Democratic Elections*. Oxford, Oxford University Press.

Oleskog Tryggvason, Per och Boije, Edvin. 2015. Partiledareffekter i 2014 års riksdagsval. I Bergström, Annika, B. Johansson, H. Oscarsson and M. Oskarson [Red]. *Fragment*. Göteborg: SOM-institutet.

Oleskog Tryggvason, Per, Henrik Oscarsson & Freja Wessman (2021). Ledare vi gillar och ogillar. I Ulrika Andersson, Anders Carlander, Marie Grusell & Patrik Öhberg [Red] *Ingen anledning till oro (?)*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Appendix

Nedanstående frågebatteri var med i 2018 års valundersökning, förvalsstudien, för att mäta ledaregenskaper för de två största partiernas ledare.

11. På nedanstående lista finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledarna. Hur bra tycker du att de stämmer in på Stefan Löfven och Ulf Kristersson? (Vi tar bara upp partiledarna för Socialdemokraterna och Moderaterna)

Stefan Löfven:	Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
Pålitlig	☐	☐	☐	☐
Inspirerande	☐	☐	☐	☐
Kunnig	☐	☐	☐	☐
Sympatisk	☐	☐	☐	☐
Vet hur vanligt folk tycker och tänker	☐	☐	☐	☐
Talar så vanligt folk förstår	☐	☐	☐	☐
Stark ledare	☐	☐	☐	☐
Ulf Kristersson:	Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
Pålitlig	☐	☐	☐	☐
Inspirerande	☐	☐	☐	☐
Kunnig	☐	☐	☐	☐
Sympatisk	☐	☐	☐	☐
Vet hur vanligt folk tycker och tänker	☐	☐	☐	☐
Talar så vanligt folk förstår	☐	☐	☐	☐
Stark ledare	☐	☐	☐	☐

Tabell A.1 Partiledarimage – svarsfördelning för åtta statsministerkandidater och sju egenskaper 1988-2018 (procent)
Party leader image for eight party leaders 1988-2018 (per cent).

	Carlsson 1988	Carlsson 1991	Persson 1998	Persson 2002	Persson 2006	Sahlin 2010	Löfven 2014	Löfven 2018
Pålitlig								
Stämmer mycket bra	18	13	6	13	10	6	25	13
Stämmer ganska bra	52	52	44	57	51	45	60	44
Stämmer ganska dåligt	24	29	36	24	28	36	13	28
Stämmer mycket dåligt	6	6	15	6	11	13	1	15
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Inspirerande								
Stämmer mycket bra	8	4	3	6	5	5	7	3
Stämmer ganska bra	32	23	20	32	27	26	33	18
Stämmer ganska dåligt	44	48	47	45	47	44	47	46
Stämmer mycket dåligt	15	25	31	17	22	25	13	33
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Kunnig								
Stämmer mycket bra	36	32	23	39	37	19	18	11
Stämmer ganska bra	58	60	63	54	56	56	70	48
Stämmer ganska dåligt	4	7	11	6	6	20	12	29
Stämmer mycket dåligt	1	1	4	1	2	5	1	13
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Sympatisk								
Stämmer mycket bra	–	5	12	8	11	30	19	13
Stämmer ganska bra	–	29	47	38	42	51	46	40
Stämmer ganska dåligt	–	40	30	36	34	15	24	32
Stämmer mycket dåligt	–	26	11	18	13	3	11	16
summa procent		100	100	100	100	100	100	100
Förstår hur vanligt folk tycker och tänker								
Stämmer mycket bra	17	9	5	8	6	12	30	17
Stämmer ganska bra	55	49	34	46	43	48	58	45
Stämmer ganska dåligt	24	32	42	35	39	32	9	25
Stämmer mycket dåligt	5	9	19	11	12	7	2	13
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Talar så vanligt folk förstår								
Stämmer mycket bra	–	–	23	23	24	35	21	24
Stämmer ganska bra	–	–	62	60	59	56	53	58
Stämmer ganska dåligt	–	–	12	13	13	8	17	13
Stämmer mycket dåligt	–	–	3	4	5	1	9	5
summa procent			100	100	100	100	100	100
Stark ledare								
Stämmer mycket bra	–	–	49	47	5	15	6	25
Stämmer ganska bra	–	–	39	39	21	50	31	35
Stämmer ganska dåligt	–	–	10	11	45	30	39	27
Stämmer mycket dåligt	–	–	2	3	29	6	24	14
summa procent			100	100	100	100	100	100

Tabell A.1 (forts.)

	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Pålitlig								
Stämmer mycket bra	10	13	19	8	17	30	24	8
Stämmer ganska bra	39	50	55	49	61	54	50	51
Stämmer ganska dåligt	35	29	19	34	18	12	20	32
Stämmer mycket dåligt	16	9	6	9	3	4	7	9
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Inspirerande	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	5	10	14	2	18	12	10	7
Stämmer ganska bra	25	35	46	21	56	54	44	39
Stämmer ganska dåligt	46	38	29	50	22	27	36	42
Stämmer mycket dåligt	24	17	11	27	4	6	10	13
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Kunnig	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	28	40	59	20	30	45	43	15
Stämmer ganska bra	56	51	38	68	64	52	51	61
Stämmer ganska dåligt	12	7	2	10	6	3	5	19
Stämmer mycket dåligt	4	2	1	2	1	1	1	5
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Sympatisk	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	–	8	4	22	22	12	11	12
Stämmer ganska bra	–	43	41	55	53	50	44	46
Stämmer ganska dåligt	–	37	41	18	18	27	33	31
Stämmer mycket dåligt	–	12	14	5	6	10	12	11
summa procent		100	100	100	100	100	100	100
Förstår hur vanligt folk tycker och tänker	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	2	3	3	2	5	5	4	4
Stämmer ganska bra	22	29	27	26	46	43	40	38
Stämmer ganska dåligt	46	47	45	50	40	41	40	43
Stämmer mycket dåligt	29	21	26	22	9	12	16	16
summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100
Talar så vanligt folk förstår	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	–	–	6	18	17	12	8	12
Stämmer ganska bra	–	–	49	66	65	63	55	58
Stämmer ganska dåligt	–	–	36	14	16	21	28	24
Stämmer mycket dåligt	–	–	9	2	3	4	8	6
summa procent			100	100	100	100	100	100
Stark ledare	Bildt 1988	Bildt 1991	Bildt 1998	Lundgren 2002	Reinfeldt 2006	Reinfeldt 2010	Reinfeldt 2014	Kristersson 2018
Stämmer mycket bra	–	–	6	34	56	48	11	26
Stämmer ganska bra	–	–	30	56	39	41	49	44
Stämmer ganska dåligt	–	–	48	9	5	8	31	23
Stämmer mycket dåligt	–	–	16	1	1	4	9	7
summa procent			100	100	100	100	100	100
antal svars personer	1138	1136	910	875	669	564	1450	4468

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningarna 1988-2018. Frågorna om statsministerkandidaternas image ställs endast före valen i Valundersökningarnas förvaltsintervju/enkäter.

Kommentar: Intervjufrågan löd: "På det här kortet finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledare och partier. Jag skulle vilja att Du talar om hur bra Du tycker att vart och ett av dem stämmer in på...". Svarsalternativen är: stämmer mycket bra, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer mycket dåligt. Resultaten anger personer som svarade stämmer mycket eller ganska bra. Svars personer som ej besvarat frågorna (=oftast färre än 5 procent) ingår inte i procentbasen. Alla resultat är avvikande.

Tabell A.2 Partiledarimage – andel personer som anser att ett antal egenskaper stämmer ganska eller mycket bra in på åtta statsministerkandidater 1988-2018 (procent)
Party leader image for eight party leaders 1988-2018 (per cent).

S-ledare	pålitlig	inspirerande	kunnig	folklig	sympatisk	begriplig	stark ledare	Antal svarspersoner
1988 (Ingvar Carlsson)	70	41	94	72	-	-	-	1 138
1991 (Ingvar Carlsson)	65	27	92	59	-	-	-	1 136
1998 (Göran Persson)	49	22	85	39	34	-	-	1 776
2002 (Göran Persson)	70	38	93	54	59	85	88	1 021
2006 (Göran Persson)	61	31	93	49	46	83	86	944
2010 (Mona Sahlin)	51	31	75	61	53	83	26	663
2014 (Stefan Löfven)	86	40	87	89	82	91	65	528
2018 (Stefan Löfven)	58	21	59	62	65	75	36	1 492
Genomsnitt S-ledare	64	31	85	61	57	83	60	

M-ledare	pålitlig	inspirerande	kunnig	folklig	sympatisk	begriplig	stark ledare	Antal svarspersoner
1988 (Carl Bildt)	49	30	84	25	-	-	-	1 064
1991 (Carl Bildt)	62	45	91	32	-	-	-	1 094
1998 (Carl Bildt)	74	60	97	30	51	-	-	1 762
2002 (Bo Lundgren)	57	23	88	28	45	55	37	885
2006 (Fredrik Reinfeldt)	78	74	94	51	77	84	90	853
2010 (Fredrik Reinfeldt)	84	66	97	48	76	81	94	662
2014 (Fredrik Reinfeldt)	74	54	94	44	62	75	89	558
2018 (Ulf Kristersson)	59	46	75	42	55	63	60	1 451
Genomsnitt M-ledare	67	50	90	38	61	72	74	

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningarna 1988-2018. Frågorna om statsministerkandidaternas image ställs endast före valen i Valundersökningarnas förvalsintervju/enkäter.

Kommentar: Intervjufrågan löd: "På det här kortet finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledare och partier. Jag skulle vilja att Du talar om hur bra Du tycker att vart och ett av dem stämmer in på..." I Valundersökningarna 1988, 1991, 2014 och 2018 frågade vi enbart om partiledare, inte partier. Svarsalternativen är: stämmer mycket bra, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer mycket dåligt. Resultaten anger personer som svarade stämmer mycket eller ganska bra. Svarspersoner som ej besvarat frågorna (=oftast färre än 5 procent) ingår inte i procentbasen. Alla resultat är oviktade.

Tabell A.3 Korrelationer mellan partiledaregenskaper, partisympatier och partival för Moderaternas och Socialdemokraternas ledare 1994-2018 (Pearsons r)
Correlates of leader image, party sympathy and party choice for Conservative and Social Democratic Leaders 1988-2018 (per cent).

Socialdemokraternas ledare	Pålitlig	Inspirerande	Kunnig	Sympatisk	Förstår hur vanligt folk tycker och tänker	Talar så vanligt folk förstår	Stark ledare	Ogillar-gillar S	Ogillar-gillar S-ledaren	Röstade på S
Pålitlig	1.0000									
Inspirerande	0.4865	1.0000								
Kunnig	0.5214	0.4724	1.0000							
Sympatisk	0.5905	0.4832	0.3636	1.0000						
Förstår hur vanligt folk tycker och tänker	0.5473	0.4253	0.3584	0.5652	1.0000					
Talar så vanligt folk förstår	0.4490	0.3995	0.4111	0.4255	0.5396	1.0000				
Stark ledare	0.4401	0.4739	0.6043	0.2451	0.2522	0.3819	1.0000			
Ogillar-gillar Socialdemokraterna	0.6180	0.5139	0.5221	0.5134	0.4597	0.3806	0.4025	1.0000		
Ogillar-gillar S-ledaren	0.6903	0.6091	0.5810	0.6004	0.4996	0.4521	0.5311	0.7998	1.0000	
Röstade på Socialdemokraterna	0.3942	0.3933	0.3476	0.3141	0.2845	0.2308	0.2870	0.5678	0.4927	1.0000

Moderaternas ledare	Pålitlig	Inspirerande	Kunnig	Sympatisk	Förstår hur vanligt folk tycker och tänker	Talar så vanligt folk förstår	Stark ledare	Ogillar-gillar M	Ogillar-gillar M-ledaren	Röstade på M
Pålitlig	1.0000									
Inspirerande	0.5082	1.0000								
Kunnig	0.5086	0.4448	1.0000							
Sympatisk	0.5857	0.6003	0.4629	1.0000						
Förstår hur vanligt folk tycker och tänker	0.5304	0.4972	0.3719	0.5491	1.0000					
Talar så vanligt folk förstår	0.4435	0.4577	0.4107	0.4823	0.4894	1.0000				
Stark ledare	0.4949	0.5810	0.5378	0.4757	0.3888	0.4254	1.0000			
Ogillar-gillar Moderaterna	0.5693	0.4654	0.3878	0.5138	0.5308	0.3586	0.3484	1.0000		
Ogillar-gillar M-ledaren	0.6378	0.5915	0.4780	0.6268	0.5546	0.4509	0.5014	0.8197	1.0000	
Röstade på Moderaterna	0.3403	0.2994	0.2430	0.3018	0.3257	0.2234	0.2347	0.5336	0.4530	1.0000

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningarna 1994-2018. Frågorna om statsministerkandidaternas image ställs endast före valen i Valundersökningarnas förvalstervju/enkäter.

Kommentar: Intervjufrågan löd: "På det här kortet finns ett antal ord och uttryck som kan användas för att beskriva olika egenskaper hos partiledare och partier. Jag skulle vilja att Du talar om hur bra Du tycker att vart och ett av dem stämmer in på...". Svartalternativen är: stämmer mycket bra, stämmer ganska bra, stämmer ganska dåligt, stämmer mycket dåligt. Resultaten anger personer som svarade stämmer mycket eller ganska bra. Svartpersoner som ej besvarat frågorna (=oftast färre än 5 procent) ingår inte i procentbasen. Alla resultat är oviktade. Vid de första två undersökningarna i serien 1988 och 1991 ställdes inte alla frågorna om partiledaregenskaper. I analyser av hur ledaregenskaperna samvarierar har skalan 1-4 vänts så att 1="stämmer inte alls" och 4="stämmer mycket bra".

Tabell A.4 Resultat från regressionsanalyser av partiledaregenskaper på partiledarsympati för S-ledare och M-ledare 1988-2018 (OLS-koefficienter).
Results from regression analyses of leader image on leader sympathy (OLS effects) 1988-2018.

	1988	1991	1998	2002	2006	2010	2014	2018	02-18
	Carlsson	Carlsson	Persson	Persson	Persson	Sahlin	Löfven	Löfven	Alla ledare
Pålitlig	1.46***	1.25***	1.04***	0.76***	0.99***	1.49***	1.10***	0.98***	1.02***
Inspirerande	1.12***	1.04***	1.04***	0.66***	0.66***	0.45**	0.77***	0.67***	0.66***
Kunnig	0.46***	0.40***	0.90***	0.41**	0.36*	0.44*	0.28	0.15	0.24***
Vet hur folk tycker och tänker	0.51***	0.87***	0.34**	0.54***	0.44***	0.42**	0.60***	0.56***	0.51***
Sympatisk			0.58***	0.93***	0.78***	0.57***	0.61***	0.62***	0.72***
Talar begripligt				0.05	0.28*	0.12	0.04	-0.01	0.06
Stark ledare				0.14	0.02	0.38*	0.37*	0.22*	0.21***
_cons	-8.95***	-8.38***	-9.62***	-8.45***	-8.54***	-9.71***	-9.37***	-7.38***	-8.14***
Antal svarande	966	1038	797	753	743	621	504	1385	4006
R ²	0.574	0.504	0.575	0.484	0.471	0.522	0.577	0.561	0.555

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

	1988	1991	1998	2002	2006	2010	2014	2018	02-18
	Bildt	Bildt	Bildt	Lundgren	Reinfeldt	Reinfeldt	Reinfeldt	Kristersson	Alla ledare
Pålitlig	1.33***	1.09***	1.25***	1.07***	1.00***	1.29***	0.73***	0.89***	1.04***
Inspirerande	0.92***	1.08***	0.85***	0.58***	0.85***	0.75***	0.75***	0.59***	0.71***
Kunnig	0.53***	0.56***	0.65***	0.54***	0.36**	0.48***	0.49***	0.56***	0.48***
Vet hur folk tycker och tänker	0.19*	0.36***	0.08	0.19*	-0.11	0.01	0.13	0.47***	0.14**
Sympatisk			0.74***	0.62***	0.87***	0.70***	0.59***	0.31***	0.62***
Talar begripligt				-0.01	0.24*	-0.02	0.09	-0.10	0.00
Stark ledare				0.38***	0.19*	0.43***	0.36**	0.64***	0.44***
_cons	-6.52***	-6.60***	-8.19***	-7.85***	-8.20***	-8.87***	-7.50***	-7.98***	-8.26***
Antal svarande	1021	1074	769	911	858	612	447	1443	4271
R ²	0.542	0.515	0.603	0.595	0.559	0.635	0.528	0.687	0.637

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningarna 1988-2018. Frågorna om statsministerkandidaternas image ställs endast före valen i Valundersökningarnas förvalsintervju/enkäter.

Kommentar: Resultaten visar en serie regressionsanalyser där ledarpopularitet – mätt på en ogillar-gillarskala från -5 (ogillar starkt) till +5 (gillar starkt) – är beroende variabel. De direkta effekterna av väljarbedömningar av ledaregenskaper är kontrollerade för varandra. Alla resultat är oviknade. Vid de första tre undersökningarna i serien ställdes inte alla frågorna om partiledaregenskaper. I alla analyser av hur ledaregenskaperna samvarierar med andra variabler har skalan 1-4 vänts så att 1="stämmer inte alls" och 4="stämmer mycket bra".

Tabell A.5 Resultat från logistiska regressionsanalyser av partiledaregenskaper på sannolikhet för röstning på Socialdemokraterna respektive Moderaterna (logistiska effekter) 1988-2018.

Results from logistic regression analyses of leader image on vote probabilities (logistic effects) 1988-2018.

Egenskap	Röstning på Socialdemokraterna									
	1988	1991	1998	2002	2006	2010	2014	2018	02-18	02-18
	Carlsson	Carlsson	Persson	Persson	Persson	Sahlin	Löfven	Löfven	Alla ledare	Alla ledare
Pålitlig	1.48***	1.10***	0.82***	0.71***	1.01***	0.86***	0.33	0.62***	0.28**	0.38***
Inspirerande	0.84***	0.81***	0.41***	0.54***	0.55***	0.33*	0.97***	0.83***	0.37***	0.39***
Kunnig	0.64***	0.69***	0.70***	0.47**	0.32	0.56**	0.76**	0.59***	0.27**	0.40***
Vet hur folk tycker och tänker	0.16	0.31*	0.09	0.18	-0.03	0.08	0.35	0.47**	0.03	0.12
Sympatisk			0.44***	0.35**	0.27*	0.17	-0.22	0.08	-0.09	-0.11
Talar begripligt				-0.14	-0.10	-0.10	0.14	-0.16	-0.12	-0.14
Stark ledare				-0.04	-0.10	0.20	-0.02	0.21	0.07	-0.11
Ogillar-gillar Socialdemokraterna									0.75***	
Ogillar-gillar S-ledaren										0.43***
_cons	-9.28***	-8.60***	-6.82***	-6.24***	-5.76***	-6.43***	-7.42***	-7.81***	-4.40***	-3.91***
Antal svarande	908	950	1415	802	786	581	432	1179	3766	3764
pseudo R ²	0.322	0.273	0.229	0.183	0.187	0.198	0.183	0.297	0.373	0.266

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Egenskap	Röstning på Moderaterna									
	1988	1991	1998	2002	2006	2010	2014	2018	02-18	02-20
	Bildt	Bildt	Bildt	Lundgren	Reinfeldt	Reinfeldt	Reinfeldt	Kristersson	Alla ledare	Alla ledare
Pålitlig	1.12***	0.83***	0.53***	0.76***	0.97***	1.00***	0.84***	0.33	0.10	0.32***
Inspirerande	0.39**	0.34**	0.44***	0.13	0.36*	0.24	0.34	0.52***	0.15	0.10
Kunnig	0.46*	0.43*	0.52**	0.54*	0.29	0.29	-0.01	0.30	-0.02	0.00
Vet hur folk tycker och tänker	0.55***	0.91***	0.59***	0.53**	0.63***	0.41*	0.64**	0.62***	0.12	0.40***
Sympatisk			0.47***	0.38	0.31	0.10	0.11	0.12	0.01	-0.08
Talar begripligt				-0.01	0.05	-0.19	0.01	0.11	0.03	-0.07
Stark ledare				-0.18	-0.15	0.35	0.15	0.11	0.02	-0.25**
Ogillar-gillar Moderaterna									0.90***	
Ogillar-gillar M-ledaren										0.58***
_cons	-8.28***	-8.16***	-8.53***	-7.71***	-8.35***	-7.70***	-7.47***	-6.84***	-4.33***	-3.51***
Antal svarande	863	919	1453	677	688	586	481	1142	3559	3548
pseudo R ²	0.261	0.217	0.196	0.144	0.178	0.160	0.168	0.180	0.387	0.265

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningarna 1988-2018. Frågorna om statsministerkandidaternas image ställs endast före valen i Valundersökningarnas förvalnsintervju/enkäter.

Kommentar: Resultaten visar en serie logistiska regressionsanalyser där partival – röstning på Socialdemokraterna respektive Moderaterna – är beroende variabel (0/1). De direkta effekterna av väljarbedömningar av ledaregenskaper är kontrollerade för varandra. Alla resultat är oviktade. Vid de första tre undersökningarna i serien ställdes inte alla frågorna om partiledaregenskaper. I alla analyser av hur ledaregenskaperna samvarierar med andra variabler har skalan 1-4 vänts så att 1="stämmer inte alls" och 4="stämmer mycket bra".

Valforskningsprogrammet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
Box 711, SE-405 30 Göteborg

Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan 1954 har vi genomfört empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och undersökt tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder det svenska Valforskningsprogrammet.

